

Textilflöden i Finland 2019

Helena Dahlbo, Aija Rautiainen, Hannu Savolainen (SYKE)
Pauliina Oksanen, Piia Nurmi, Marketta Virta (TURKU UAS)
Oskari Pokela (LSJH)

Sammanfattning

Textilflöden i Finland 2019 <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522167873.pdf>

MUOTI- JA URHEILUKAUPPA RY

Textilflöden i Finland 2019

Introduktion

I Europa och globalt har konsumtionen av textilier ökat. Miljöproblemen ökar i takt med mängden textilavfall. Allt sedan den stora miljöpåverkan i anslutning till textilsystemen blev känd, har textilier blivit ett hett samtalsämne på miljöpolitiska agendor.

För att utveckla textilsystemen och för att lansera modeller för textilcirkulation behövs tillförlitlig aktuell information och kontroll av textilflöden. Den föregående studien om finländska textilflöden genomfördes 2013 och var baserad på data från 2012. Den finländska textilsektorn har förändrats och utöver förmodligen ökad konsumtion av textilier och ökade avfallsmängder har nya operatörer kommit in på marknaden.

Textilsektorn förbereder sig inför kravet på att genomföra en separat insamling av textilavfall från 2023 enligt den nyligen reviderade avfallslagen i Finland. Det behövs information om textilkonsumtionen och mängder av kasserade textilier som samlas separat då systemet är i full gång.

Syftet med den här kartläggningen av nya och kasserade textilier är att ta fram information som behövs för att utveckla en separat insamling, återanvändning, återvinning av kasserade textilier och textilavfall i Finland för att motsvara kraven som lagen, strategier och planer ställer. Informationen är också till nytta för utvecklandet av en genomgripande hållbarhet gällande textilsystemet.

Metoder

Kartläggningen täcker tillgången och användning av textilier och flödet av kasserade textilier genom flera insamlingsvägar för återanvändning, återvinning eller förbränning i Finland, inklusive import och export. Kartläggningsmetodologin följer den samma som använts i andra nyligen utförda studier om textilflöden i Norden och de baltiska länderna gällande kläder och hushållstextilier.

För Finlands del är produktlistan dock mer omfattande. Undersökningen omfattar alla produkter i indelning av produkter efter näringsgren (CPA 2008), kategorier 13 textilier och 14 klädesplagg, exkluderande produktgrupp 13900 mattor och bonader och 133 textilbehandlingstjänster. Den förra exkluderas på grund av att en stor del av massan består av annat material än textilier och den senare på grund av att denna grupp enbart består av tjänster med liten eller utan effekt på massan.

Data som insamlats för kartläggningen av textilflödena är i första hand från 2019. I vissa fall är dock data som används äldre.

Flödena av textilmaterialprodukter rapporteras i måttenheter (kilogram och ton) hellre än i ekonomiska enheter (euro) alltid då det är möjligt.

Resultat

Det totala textilflödet 2019 (Figur 1) visar att den finländska ekonomin är starkt kopplad till utrikeshandeln. Två tredjedelar av nettoförsörjningen av textilprodukter och kläder importerar. 25 procent av nettoförsörjningen exporteras. Hushållen ansvarar för lite över 50 procent av den inhemska konsumtionen. Utrikeshandel spelar också en roll när det gäller uttjänta textilier. Exportvolymen för begagnade kläder är tre gånger så stor som återanvändning i hushållen (exkl. byte från konsument till konsument). 60 procent av alla kasserade textilier används till energi.

Importen täcker 67 procent av nettoförsörjningen av nya textilier (import + inhemska tillgången - användning av textilier i den finska textilindustrin) och den resterande delen är inhemska produkter. Den totala nettoförsörjningen uppgår till 174 457 ton och riktas på export (25 %) och inhemska användning (75 %).

62 342 ton nya kläder och hushållstextilier och motsvarande textilier konsumerades i Finland 2019. Största delen utgjordes av nya kläder (79 %) och en mindre del av hushållstextilier (21 %). Konsumtionen av nya kläder och hushållstextilier, den offentliga sektorn och hushållen tillsammans, uppgår till 11,3 kg per person.

Hushållskonsumtionen är dominerande. Hushållens andel av konsumtionen av kläder och hushållstextilier uppgår till 51 906 ton vilket motsvarar 83 procent av det totala utbudet. Det visar att inom ett år köper finländaren i snitt 7,4 kg kläder och 2 kg hushållstextilier, motsvarande 9,4 kg av textilier för eget bruk.

Den resterande delen (10 436 ton, motsvarande 17 procent) tillhör av den offentliga sektorn och företagsverksamhet. De största konsumenterna inom denna sektor är hälso- och sjukvården och socialvården, tvättinrättningar, försvaret, hotell och restauranger och lokalvårdstjänster.

Cirka 44 procent av hushållens kasserade textilier insamlades separat 2019; merparten av den resterande delen hamnade i

blandavfallet. Textilier som samlades in av privata aktörer, välgörenhetsorganisationer och kommunala avfallsverk uppgick till nästan 23 000 ton 2019. Upp till 213 ton av textilavfall från hushållen insamlades separat i Finland av regionala avfallsverk 2019 (Sydvästra Finlands Avfallsservice och Raumo).

Sammanlagt 9 990 ton begagnade textilier från hushåll återanvändes 2019, vilket motsvarar cirka 1,8 kg per person. Andelen inkluderar knutpunkter online, loppmarknader och välgörenhetsorganisationer och textilier som byts ut mellan vänner och familj. Hushållen slängde ungefär dryga 40 000 ton textilier bland blandavfall.

Den totala mängden kasserade textilier från tvättinrättningar uppgick till cirka 1 330 ton 2019. Den offentliga sektorn och företaget, förutom tvättinrättningar, genererade 265 ton av kasserade textilier 2019. Den största delen (1 132 ton, lika med 71 %) av kasserade textilier från den offentliga sektorn och företagen utnyttjades som energi. Resten utnyttjades som material (426 ton, lika med 26,7 %), återanvändes (29 ton, lika med 1,8 %) eller exporterades (6 ton, lika med 0,4 %).

Granskning av resultat

Den föregående kartläggningen av textilflöden i Finland utfördes 2012 (Dahlbo et al. 2015; 2017). Den totala mängden textilflöden som uppskattas i denna studie är inte jämförbar med studien 2012 som sådan, då den totala mängden 2019 inkluderar alla textilier, även halvfabrikat som inte inkluderades i flödet 2012. Därför är endast den del av flödet som beskriver kläder och hemtextilier i hushållen och den offentliga sektorn och företaget jämförbara med studien 2012.

Konsumtionen av kläder och hemtextilier har förblivit relativt konstant under tiden mellan dessa två kartläggningar, då mängden var 11 kg per person 2012 och 11,3 kg per person 2019, trots att enligt den globala trenden förväntade vi att konsumtionen skulle ha ökat.

Data om byte av återanvändbara kläder från konsument till konsument ger inte en heltäckande bild av textilflöden som inkluderar alla former av konsument utbyten i Finland. Det fanns ingen data om exempelvis byte mellan vänner, inom familjer eller icke-ekonomiska byten mellan obekanta via swap och andra online bytesplattformar. För att få en bättre bild av mängden och förekomsten av byte från konsument till konsument i Finland behövs vidare forskning om dessa aktiviteter.

Insamlingsvolymerna av kasserade kläder och hushållstextilier har ökat från 2012 till 2019. År 2019 började kommunala avfallshanteringsföretag en separat insamling av kasserade textilier för att bereda sig på kravet på en separat insamling av textilavfall som börjar gälla 2023. Inom den separat insamlade textilavfallen har det funnits produkter som inte hör till insamlingen (till exempel underkläder, skor, filtar och förstörda textilier). Detta framhäver det kontinuerliga behovet av konsumentupplysning om kriterierna för vilka kasserade textilier som kan läggas in i insamlingen.

Även välgörenhetsorganisationer rapporterade om ökade insamlingsmängder och ökat antal donationer varje år. Kvaliteten på donerade kläder försämras dock vilket betyder större mängder och avfallskostnader för affärsföretag.

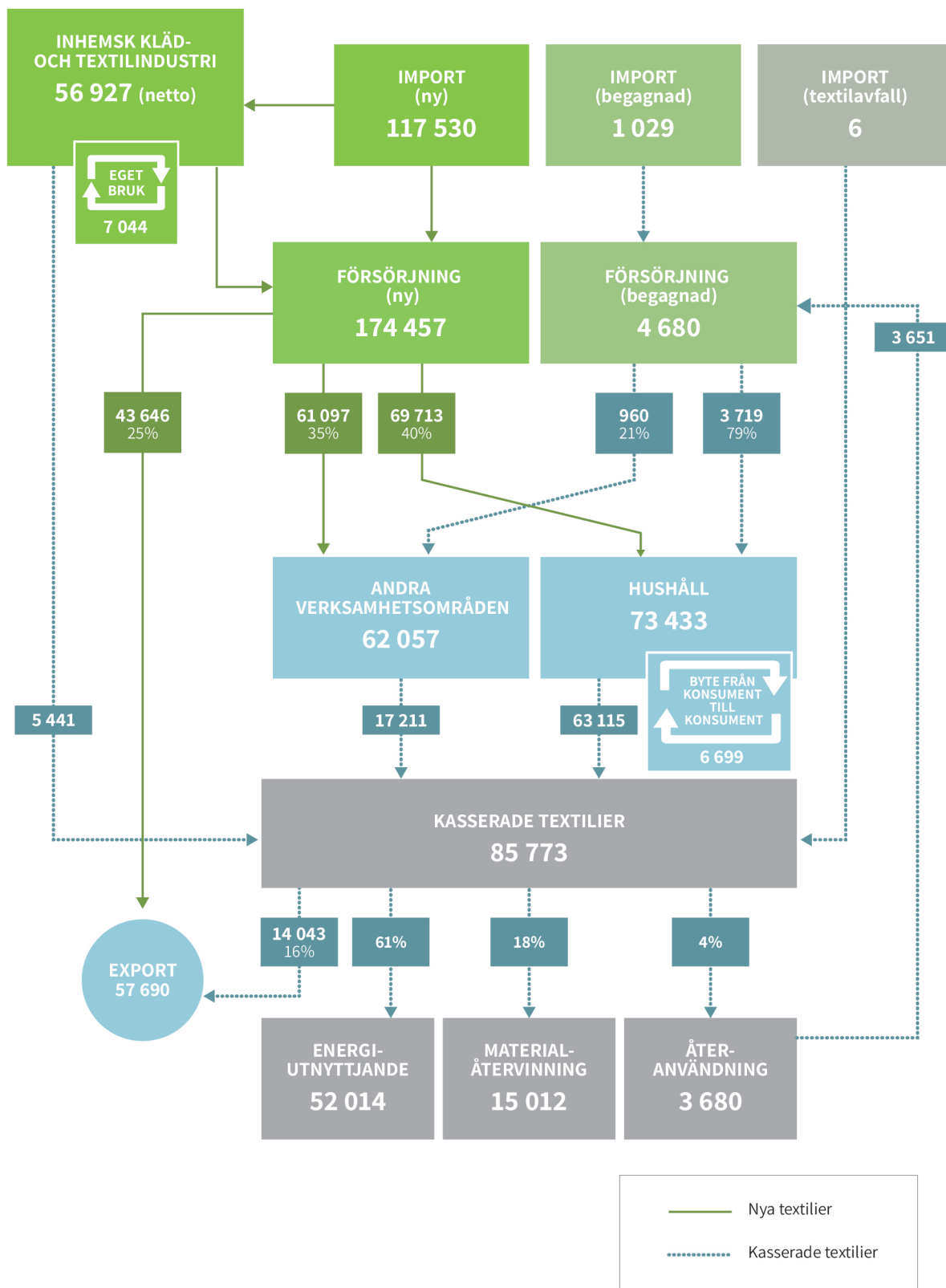
Under åren 2012–2019 har återvinningen av textilier som material förblivit på en rätt låg nivå och nödvändiga resurserna för identifiering och sortering av material har inte funnits. Sedan 2019 och inom de närmaste åren förutspås en avsevärd förbättring parallellt med sortering av uttjänta textilier inom kommunala avfallshanteringsföretag. Detta kommer förmodligen också att minska mängden textilavfall som hamnar i insamlingen organiserad av välgörenhetsorganisationer.

Förbättring av kvalitet och täckandet av data behövs

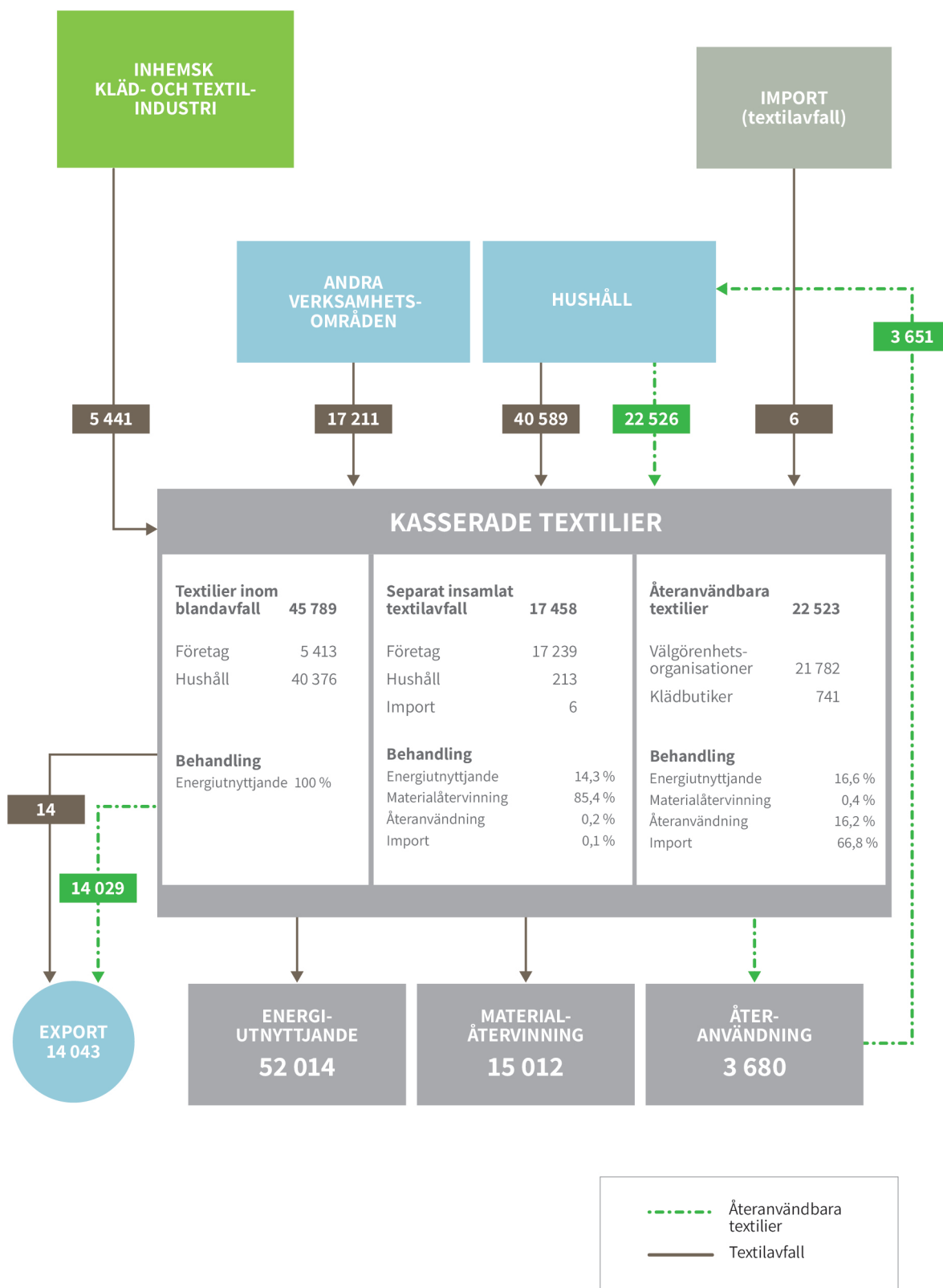
Datainsamlingen för denna kartläggning visade flera brister på data om textilflöden. Särskilt data om flöden av kasserade textilier är bristfälligt. För detaljerad evaluering och räkning av insatsförbrukning skulle det behövs separat datainsamling från Finlands Statistikcentral och flera undersökningar gällande företag.

Behov för forskning och utveckling

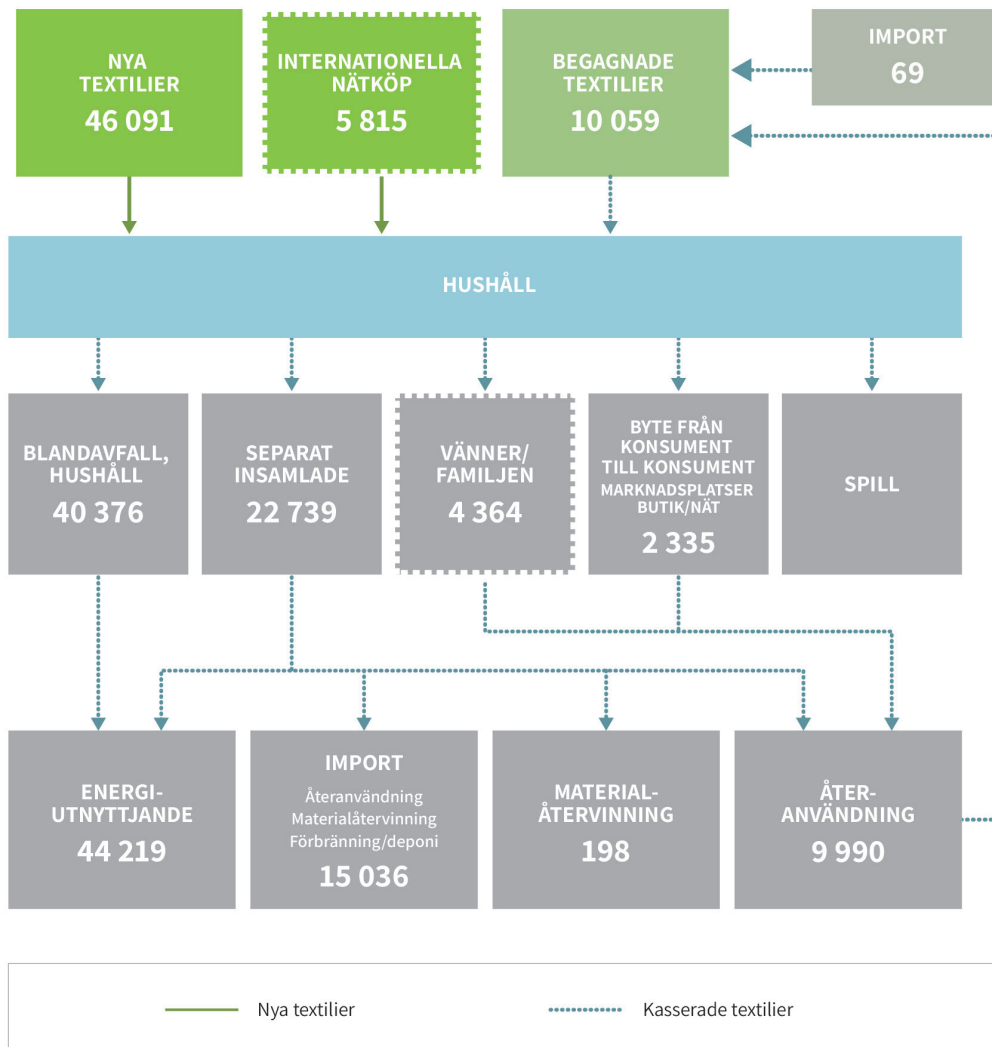
För att kunna generera regelbundet jämförbar information om textilflödena borde ett rapporteringssystem och instruktioner skapas för operatorerna inom textilkedjan om att hur man mäter och rapporterar textilmängderna. Detta system borde också omfatta följning av textilytten via online eller off-line underlag. Vid sidan om data gällande mängderna förutsätter utveckling av materialutnyttjandet av textilier också information om kvalitet av textilier, så som fibertyper.

Figur 1. Textilflöden i Finland 2019, i ton. Den totala textilförsörjningen består av kläder, hemtextilier och motsvarande textilier använda av offentliga sektorn och företag samt industritextilier. Siffrorna summerar nödvändigen inte på grund avrundning.

Figur 2. Flöden av kasserade textilier i Finland, i ton.

Figur 3. Textilflöden som ankommer till finska hushållen och avgår därifrån, i ton. Ankommande textilflöden summerar inte till lika med kasserade textilflöden, eftersom en del av kasserade textilflöden har evaluerats med stöd av till exempel litteratur.